

Ладика В. І.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри аудиту
Західноукраїнський національний університет

Черешнюк О. М.

кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

Аналіз інвестиційних проєктів має низку особливостей, зумовлених їх довгостроковістю, капіталомісткістю та високою невизначеністю результатів. Передусім він завжди ґрунтується на прогностичних даних, тому ключовим об'єктом оцінювання є майбутні грошові потоки, а не поточні бухгалтерські показники. Через різночасність витрат і надходжень застосовується дисконтування, що дозволяє порівнювати альтернативні рішення та строки окупності, враховуючи вартість капіталу і ризик.

Важливою рисою є необхідність чіткого розмежування етапів проєкту передінвестиційної підготовки, інвестиційної фази та операційної експлуатації. Для кожної фази аналізуються свої фактори: точність кошторису й графіка, надійність підрядників, доступність ресурсів і фінансування, потенціал ринку, технологічні параметри, витрати на експлуатацію та обслуговування. Окрему увагу приділяють структурі фінансування, впливу процентних ставок і валютних коливань, а також вимогам кредиторів до показників покриття боргу [3].

Ще одна особливість полягає в обов'язковому врахуванні ризиків і невизначеності. Тому поряд із базовим сценарієм використовують аналіз чутливості, аналіз сценаріїв, стрес-тести, а інколи імовірнісні підходи,

наприклад, Монте-Карло. Це дозволяє оцінити, як зміни цін, обсягів продажу, строків реалізації чи капітальних витрат впливають на економічну ефективність і чи має проект запас фінансової міцності.

Також аналіз інвестиційних проектів потребує врахування зовнішніх обмежень і регуляторних умов: податкових правил, ліцензій, екологічних вимог, доступності інфраструктури та логістики. Для багатьох проектів суттєвими стають нефінансові критерії, такі як соціальний ефект, вплив на довкілля, репутаційні наслідки та відповідність стандартам. Отже, аналіз інвестиційних проектів є комплексним: він поєднує фінансово-економічну оцінку, ризик-менеджмент, перевірку припущень і врахування регуляторних та операційних факторів, що визначають реалістичність і стійкість проекту [4].

Вітчизняна дослідниця-економіст Ю. Микитюк зазначає, що під час аналізу ризиків управління ними в інноваційних проектах доцільно розглядати як упорядкований, поетапний процес. Такий процес має чітку структуровану послідовність дій, яку узагальнено та відображено на рис. 1.

Рис. 1. Основні етапи оцінювання ризиків інвестиційного проекту [2, с. 91]

Перспективи розвитку інвестиційної діяльності визначаються поєднанням макроекономічних умов, доступності капіталу та темпів технологічної модернізації. У найближчі роки зростатиме роль інвестицій у відновлення та оновлення інфраструктури, енергетики й виробничих потужностей, оскільки саме ці напрями формують базу для підвищення конкурентоспроможності та стійкості економіки. Паралельно посилюватиметься інтерес до проектів, що забезпечують енергоефективність, альтернативну енергетику та ресурсозбереження, адже вони знижують витрати й залежність від зовнішніх ризиків.

Важливою тенденцією стане цифровізація інвестиційних процесів: ширше застосування фінансового моделювання, аналітики даних, автоматизованого моніторингу проектів і прозорого контролю використання коштів, що підвищує довіру інвесторів та якість управлінських рішень. Зростатиме значення інвестицій у людський капітал, інновації, розвиток ІТ-рішень та автоматизацію бізнес-процесів, оскільки саме ці вкладення формують довгострокову продуктивність і здатність компаній адаптуватися до змін ринку. Окремо перспективним напрямом залишаються проекти, орієнтовані на інтеграцію до міжнародних ринків і логістичних ланцюгів, включно з модернізацією транспорту, складів і сервісної інфраструктури [1].

Водночас розвиток інвестиційної діяльності дедалі більше залежатиме від якості інституційного середовища: стабільності правил, захисту прав власності, ефективності судової системи, антикорупційних механізмів і прозорості державних процедур. З огляду на підвищену невизначеність, компанії активніше використовуватимуть ризик-орієнтоване планування, сценарні моделі та страхові інструменти, а інвестори надаватимуть перевагу проектам із чіткими показниками окупності та зрозумілою системою управління ризиками. Отже, перспективи інвестиційної діяльності пов'язані з модернізацією економіки, розвитком технологій і посиленням прозорості, що в сукупності створює умови для відновлення та довгострокового зростання.

Список використаних джерел

1. Кулик Р.Р., Новак Ю. Р. Вплив цифровізації облікових процесів і цифрового аудиту на ефективність фінансових інструментів страхування. 2025. Бізнес Інформ, № 10. С. 217-225.
2. Микитюк Ю. Аналіз впливу чинників ризику на ефективність інноваційно-інвестиційних проектів в будівництві. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. Вип. 3. С. 87-97

3. Панасюк В. М., Жуковська І. Ю. Агломерації як драйвери просторового розвитку в повоєнній Україні. International scientific journal «Grail of Science». 2025. №53. С. 252-260
4. Черешнюк О. М. Оцінка ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств. Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавництво ТНЕУ «Економічна думка», 2014. Том 15. № 3. С. 218–224
5. Черешнюк О. М. Планування інноваційної діяльності на основі витратного підходу. Економіка та суспільство. 2021. № 30. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/30>